

статтю 19 Конституції України, згідно з якою органи державної влади та їх посадові особи повинні діяти виключно в межах і відповідно до законів України. І наполягають на тому, що зараз податкова міліція — поза правовим полем, і ніяких повноважень на даний момент у неї немає.

Зважаючи на потребу в часі на ліквідацію цього органу, його, звичайно, можуть фінансувати. Але самостійно здійснювати оперативні та інші слідчі дії податкові міліціонери не мають права. При цьому всі кримінальні справи, порушені співробітниками податкової міліції, повинні бути припинені.

Але у Державної фіскальної служби інша точка зору. Податкова міліція продовжує працювати. А її законність підтверджена листом парламентського Комітету з питань податкової та митної політики №04-27/10-1226 від 12 січня 2017 року.

У ньому міститься відсилання на розділ II "Прикінцевих та перехідних положень" закону №1797, де сказано, що зміни набувають чинності з моменту, коли вступить в силу закон, що визначає правові основи організації та діяльності центрального органу виконавчої влади із забезпечення запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття кримінальних злочинів, об'єктом яких є фінансові інтереси держави і/або місцевого самоврядування.

Іншими словами, ДФС наполягає на тому, що поки не буде прийнято закон, що регламентує діяльність фінансової поліції, податкові міліціонери продовжують виконувати свої обов'язки і функції.

Експерти вважають, що, незважаючи на гостру дискусію і резонанс, податкова міліція продовжить свою діяльність.

Поки фінансова поліція залишається тільки на папері, податкова міліція "успішно" продовжує функціонувати. І дуже мала ймовірність того, що допущена "технічна неточність" дозволить істотно змінити вектор захисту прав платників податків у взаємовідносинах з фіскальною службою"

При створенні податкової міліції така структура цілком відповідала наявним завданням, оскільки кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків наступала вже з 1700 грн, а особливо великим розміром вважалося ухилення на

суму 17 000 грн. Тобто, під "кримінал" могла потрапити діяльність понад 60% суб'єктів господарювання. Однак у подальшому законодавець радикально підвищив поріг відповідальності, і сьогодні більшість суб'єктів підприємницької діяльності не має навіть відповідних оборотів грошових коштів, щоб ухилитися від сплати податків на настільки значні суми.

Але навіть в тому випадку, якщо ДФС погодиться відкликати податкових міліціонерів, всі допущені платниками податків правопорушення будуть розслідуватися фінполіцією. Але треба брати до уваги, що фінполіція буде позбавлена можливості втручатися в роботу бізнесу, і її діяльність буде ґрунтуватися на аналітичному підході. Але знаючи, з якою легкістю контролюючі органи в Україні порушують будь-які регламенти та приписи, немає ніяких гарантій, що фінансова поліція в результаті не стане копією податкової міліції. Нехай і трохи покращеною. [2]

Як свідчить практика діяльності ДПС, інтегрування податкової міліції у ДПС, її модернізація і пристосування до сучасних умов у сфері оподаткування, є обґрунтованим і вірним рішенням на сучасному етапі розбудови України.

У Державній податковій службі України створено належні умови для успішного функціонування податкової міліції, удосконалення організації і постійного підвищення ефективності її діяльності, професійної майстерності її працівників, завдяки чому вона вносить значний вклад у справу боротьби зі злочинністю у сфері економіки, відшкодування нанесених правопорушеннями збитків та забезпечення надходжень до Державного бюджету держави. [3, С. 34].

На жаль, окремі фахівці-правники та вчені вносять пропозиції про виведення податкової міліції зі складу державної податкової служби України. Переконані в тому, що це призведе до руйнування вже сталої системи боротьби зі злочинністю у сфері оподаткування, що неминуче спричинить значне погіршення результатів роботи податкової міліції та зменшення надходжень до Державного бюджету України.

Література:

1. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" // <http://zakon3.rada.gov.ua>
2. Чим загрожує ліквідація податкової міліції ?// Конкурент: ділове електронне видання Волині: електронний ресурс: <https://konkurent.in.ua/news/ukrayina/11352/cim-zagrozhuje-likvidaciya-podatkovoyi-miliciji.html/>
3. Державні фінанси: Теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі. – К.: Основи, 1998- 89с/

УДК 346.9

ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН

Лисюк Н. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Питання випуску, обігу цінних паперів, надання посередницьких послуг при здійсненні операцій з цінними паперами у сфері господарювання врегульовані в Господарському кодексі України (далі – ГК України) [1] та Цивільному кодексі України (далі – ЦК України) [2], який містить окрему главу,

що присвячена цінним паперам як об'єктам цивільних прав.

Легальні визначення цінного папера, які містяться у п. 1 ст. 194 ЦК України та в п. 1 ст. 163 ГК України, є майже тотожними з однією лише відмінністю щодо суб'єкта який може випускати

(видавати) цінний папір, яка зумовлена розмежуванням сфер правового регулювання обох кодексів.

Відповідно до ст. 194 ЦК України цінним папером є документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає взаємовідносини між особою, яка його випустила (видала), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передачі прав, що впливають з цього документа, іншим особам [2].

Частина 2 п. 1 ст. 163 ГК України визначає, що цінним папером є документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає відносини між суб'єктом господарювання, який його випустив (видав), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передачі прав, що впливають з цього документа, іншим особам [1].

Відповідно до ст. 3 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» цінним папером є документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам [3].

Аналізуючи це визначення, слід звернути увагу на використання невдалого словосполучення «розмістила (видала)» при визначенні зобов'язаної особи за цінним папером. Враховуючи те, що розміщення цінних паперів може здійснюватись не тільки емітентом, але і андерайтером, який не є зобов'язаною за цінним папером особою, на підставі відповідного договору з емітентом, пропонуємо замінити зазначене словосполучення терміном «випустила».

Відповідно до п. 7 ст. 139 ГК України цінні папери є особливим видом майна суб'єктів господарювання [1]. Стаття 177 ЦК України визнає цінні папери одним з об'єктів цивільних прав і прирівнює їх до речей, майна. Таким чином, визначення цінного папера як майнового права було б неповним. Цінний папір як об'єкт права є і закріплена законом сукупність майнових прав, що ним засвідчуються, і рухоме майно одночасно. В цьому полягає «подвійна» правова природа цінного папера.

У цінних паперах право завжди за значимістю первинне щодо документа, навіть у цінних паперах на пред'явника. Саме право визначає цінність цінного папера в сукупності, а документ, що виступає носієм цього права, завжди є допоміжним інструментом юридичної техніки [4, с. 74].

У літературі існують різні визначення поняття цінного папера. Так, професор М. М. Агарков у двадцяті роки ХХ ст. визначав цінні папери як документи, для здійснення прав за якими необхідне їх пред'явлення. Однак у наш час таке визначення, по-перше, занадто розширило б кількість цінних паперів (М. М. Агарков відносив до них акції, облігації, векселі, чеки, вкладні документи кредитних установ, банківські білети, коносамент, складське свідоцтво та

інші, тобто багато чого з того, що сьогодні цінними паперами не є), а по-друге - ускладнило можливість чітко підвести під це визначення такі сучасні продукти, як бездокументарні цінні папери та певною мірою похідні цінні папери [5, с. 178].

Алексеев М. Ю. визначає цінний папір як документ, що відображує пов'язані з ним майнові права, може бути самостійним предметом обігу на ринку та бути об'єктом купівлі-продажу та інших угод, є джерелом одержання регулярного чи одноразового прибутку, виступає різновидом грошового капіталу. Визначення достатньо чітке, однак і тут, якщо ми будемо застосовувати до предмета, що розглядається всі перераховані критерії, ми ризикуємо не визнати цінним папером те, що ним безумовно є, натомість, якщо визнавати достатнім наявність лише одного критерію, виникне підстава для віднесення до цінних паперів низки інших документів [6, с. 103].

О. Мендрул визначає цінні папери як права на ресурси, що відокремились від власної основи та навіть мають власну матеріальну форму. Таке визначення змушує його автора давати тут же додаткові пояснення до того, що цінні папери повинні відповідати наступним критеріям: оборотність, доступність для цивільного обігу, стандартність та серійність, документарність, регульованість та визнання державою, ринковість, ліквідність, ризик [7, с. 94].

Вищезазначені легальні та загальнотеоретичні дефініції цінного папера дають змогу виділити наступні характерні ознаки.

1. Цінний папір є документом.

2. Наявність визначеної законом форми та необхідних реквізитів, перелік яких щодо конкретних видів цінних паперів встановлюється законодавством.

3. Цінний папір посвідчує грошове або інше майнове право та визначає ті юридичні можливості, на здійснення яких має право власник цінного папера.

4. Цінний папір характеризується можливістю передачі прав, що впливають з нього, іншим особам.

5. Здійснення засвідченого цінним папером суб'єктивного права можливо лише шляхом його пред'явлення.

6. Цінний папір визначає взаємовідносини між особою, яка випустила цінний папір, та його власником.

7. Цінні папери передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх випуску.

Отже, цінні папери мають багатогранне значення для сфери обороту капіталів, оскільки у найкоротший час дозволяють залучити кошти для реалізації інвестиційного проекту будь-якої складності, справа лише у встановленні належного балансу прибутків та ризиків.

Враховання вищезазначених характерних, специфічних ознак цінних паперів обумовлює їх розгляд не лише як окремої і особливої категорії матеріальних об'єктів цивільних прав, але і як інструмент посвідчення майнових прав (у динамічній структурі (механізмі) правового регулювання досліджуваних відносин.

Література

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (редакція від 08 грудня 2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (редакція від 02 листопада 2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 року (редакція від 01 травня 2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 320 с.
5. Агарков М. М. Основы банковского права: Учение о ценных бумагах. - М.: БЕК, 1994. - 350 с.
6. Алексеев М. Ю. Рынок ценных бумаг. - М.: Финансы и статистика, 1992. – 532 с.
7. Мендрул О. Г. Ринок цінних паперів. – К.: НІКА, 1998. – 183 с.

УДК 346.9

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ

Апостол І. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Одним з ключових інститутів в системі правових понять та категорій є зобов'язання, що належать до числа основних правових засобів, які опосередковують товарно-грошовий обіг в різні періоди розвитку людства. При цьому найбільш поширений інститут, який дійшов до наших часів ще з Римського права, є грошові зобов'язання.

Конструкція грошових зобов'язань відома більшості країн, доктрина і законодавство яких зазвичай з однакових позицій розуміють поняття, природу, структурні елементи цього цивільного правовідношення. Універсальний характер грошових зобов'язань зумовлює їх широке застосування як у межах однієї країни, так і при виконанні міжнародних контрактів. Поширеність цих зобов'язань пояснюється порівняною простотою оформлення та надійністю для контрагентів, оскільки грошові зобов'язання, як правило, у переважній більшості випадків безумовно виконують власні грошові зобов'язання перед кредиторами, іншими вигодонабувачами.

Юридичне значення та особливості грошових зобов'язань значною мірою зумовлені загальним поняттям зобов'язань і грошей, що знайшло відображення в доктрині, законодавстві і правозастосовній практиці та зумовлює доцільність висвітлення основних доктринальних підходів щодо поняття зобов'язання в цивільному праві.

Грошові зобов'язання, як і особливості їх виконання, можна віднести до питань, що в теоретичному аспекті недостатньо висвітлені в цивілістичній літературі. Особливо це очевидно сьогодні, про що свідчить не тільки судова практика, але наявність значної кількості колізійних норм при порівнянні та застосуванні положень чинного Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України) [1] та Господарського кодексу України (надалі - ГК України) [2].

Виконання грошових зобов'язань є запорукою стабільності фінансової системи, товарного та грошового обігу між учасниками правовідносин, у яких реалізується їх основна функція - платіж. Поняття, підстави виникнення та предмет зобов'язань регулюється відповідними

положеннями ЦК та ГК України, поняття грошового зобов'язання міститься у Законі України «Про відповідальність за несвочасне виконання грошових зобов'язань» [3]. Проте теоретичні питання кваліфікації цього виду правовідносин і перш за все віднесення відповідних правових зв'язків до грошових зобов'язань потребувало додаткового наукового переосмислення через численні проблеми, що виникають у практичній діяльності, коли боржник відмовляється сплачувати кошти кредиторі або допускає прострочення виконання.

Гроші є предметом грошового зобов'язання, що у цивільному обороті виступають як досить складний багатofункціональний інструментарій, що забезпечує товарообіг, виступають засобом платежу та безпосередньо впливають на формування такої правової категорії, якою є грошове зобов'язання.

У вузькому розумінні грошове зобов'язання – це цивільне правовідношення, в якому боржник зобов'язаний сплатити на користь кредитора суму грошей, які виконують функцію законного платіжного засобу, а кредитор вправі вимагати від боржника виконання його обов'язку. В широкому розумінні - це цивільне правовідношення, в якому боржник зобов'язаний сплатити на користь кредитора суму грошей, які виконують функцію законного платіжного засобу, якщо не обумовлений платіж іншим видом грошей, а кредитор вправі вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Характерними рисами грошового зобов'язання є:

– ці зобов'язання включають в себе обов'язок сплатити гроші та мають на меті погашення грошового боргу;

– такі зобов'язання є підставою виникнення як права власності щодо готівки, так і зобов'язального права при безготівкових розрахунках;

– для цих зобов'язань встановлюються спеціальні правила про відповідальність за порушення грошових зобов'язань у вигляді нарахування процентів річних як плати за безпідставне користування чужими грошовими коштами та спеціальний порядок розподілу ризиків;